

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/194/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2618200672
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2618200672.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., IČO: 47967692, Vajnorská 100/A, Bratislava, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., IČO: 50 361 368, so sídlom Martinčekova 13, 821 01 Bratislava, proti žalovanému: S. O., nar. X.X.XXXX, trvale bytom O. XX, XXX XX O., o zaplatenie 3.500,- eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 11Csp/19/2018-122 zo dňa 15.05.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti v druhom odseku výroku a v časti náhrady trov konania v treťom odseku výroku **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v prvom odseku výroku žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.500,- EUR, riadne úroky v sume 663,72 EUR, úrok z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 3.500,- EUR od 1.3.2018 do zaplatenia, poplatky v sume 54,51 EUR, a to v splátkach po 78,- EUR mesačne, splatných vždy do 28. dňa toho ktorého mesiaca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod následkom straty výhody splátok. V druhom odseku výroku vo zvyšku súd žalobu zamietol. V treťom odseku výroku žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497 Obchodného zákonníka, § 1, § 2 písm. a), b), § 7 ods. 1, 2, § 9 ods. 1 až 11, § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53c, § 53d, § 54 ods. 1 až 3, § 524, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

3. Vecne argumentoval tým, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyvodil súd ten právny záver, že žaloba bola podaná dôvodne v časti, v ktorej jej súd vyhovel. Medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným prišlo k platnému uzatvoreniu zmluvy o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Napriek tejto skutočnosti bolo potrebné posúdiť Zmluvu podľa príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. a § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože sa jednalo o poskytnutie úveru, kde predchodca žalobcu vystupoval ako veriteľ teda právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ teda fyzická osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania (§ 2, písm. a, b ZSU). Súd zistil, že Zmluva neobsahuje žiadne neprijateľné podmienky ani dojednania, ktoré by spôsobili jej neplatnosť resp. čiastočnú neplatnosť, ani ustanovenia, ktoré by spôsobili, že by sa daný úver

mal považovať za bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný prevzal finančné prostriedky v sume 3.500 €, pričom porušil zmluvné povinnosti a preto predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru (po predchádzajúcej výzve v súlade s § 53 ods. 9 OZ) a to listom zo dňa 18.6.2015 ku dňu 18.6.2015, pričom ku dňu 18.6.2015 bol dlh na úvere a to istina v sume 3.500 €, úrok 663,72 €, poplatky za upomienky v sume 39,51 € a poisťné v sume 15 € (poplatky v sume 54,51€). Žalobca uzatvoril vec na žalobu až ku dňu 28.2.2018. Skutočnosť, že žalobca uzatvoril úver na žalobu až ku dňu 28.2.2018 nemá žiaden relevantný význam pre rozhodnutie v danej veci. Je nesporné, že po zosplatnení až do podania žaloby žalovaný nevykonal žiadnu úhradu, preto čo do zaplatenia istiny v sume 3.500 € súd žalobe vyhovel.

4. Žalobca si uplatňuje úroky vyčíslené ku dňu 28.2.2018 a to dohodnutý riadny úrok (vo výške 24,15 % ročne) v sume 3.516,16 €. Z vyššie citovaných dokladov je zrejmé, že ku dňu zosplatnenia boli tieto úroky vyčíslené na sumu 663,72 €. Žalobca tiež žiadal aj zaplatenie týchto riadnych úrokov vo výške 24,15 % ročne zo sumy 3.500 € od 1.3.2018 do zaplatenia. Aplikáčna prax súdov otázkou priznania riadnych úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda popri úrokoch z omeškania či iných sankciách sa už zaoberala. Najvyšší súd konštatoval cit.: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (uznesenie NS SR vo veci 4 Obo 143/98). V rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 OZ o administratívnom strope úrokov z omeškania (napr. rozsudok KS v Prešove vo veci 6Co 182/2011). Riadny úrok vyčíslený do zosplatnenia predstavuje sumu 663,72 € a poplatky sumu 54,51 € a preto v tejto časti súd žalobe vyhovel, pričom vo zvyšnej časti, kde žalobca žiada dohodnutý riadny úrok po zosplatnení, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Pokiaľ ide úrok z omeškania vo výške 5,05 %, tento by mu patril už od 19.6.2015 t.j. nasledujúci deň po zosplatnení úveru, uplatnil si ho však až od 1.3.2018 a preto súd viazaný žalobou, priznal mu úrok z omeškania v zmysle podanej žaloby. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 20.12.2018 pohľadávka, ktorá je predmetom žaloby prešla na žalobcu, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu v spore. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý mal v konaní úspech (resp. neúspech mal len v nepatrnej časti), priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením po právoplatnosti vo veci samej.

5. Žalobca podal odvolanie proti druhému odseku výroku napádaného rozsudku, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok v tejto časti zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, resp. ho zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, uplatniac si trovy konania, uplatniac odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), f) a h) CSP. Žalobca má za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel záver, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Je zrejmé, že súd a akýkoľvek štátny orgán v SR má postupovať na základe a v medziach zákona, čo zaujatím takéhoto právneho názoru súdu bez podpory právnym predpisom zjavne naplnené nebolo. Pokiaľ by otázka nároku na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru mala byť zodpovedaná Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/1998, tak, ako to uvádza vo svojom odôvodnení súd, s týmto záverom sa stotožniť nemožno, nakoľko ide o rozhodnutie, ktoré nevyhovuje potrebám súčasného právneho stavu, keďže po jeho vydaní došlo k vstupu SR do EÚ a následne k implementácii relevantných smerníc do nášho právneho poriadku, ako aj k vydaniu nových právnych predpisov, ktoré sú pre danú oblasť regulácie smerodajné. V tejto súvislosti poukávajú napríklad na § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch. Výkladom a contrario, v prípade, ak dôjde k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru veriteľom pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, veriteľ by mal mať rovnako zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatenia úveru. Rozhodovacia prax súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu, poukazujúc na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR. V prípade zmluvného úroku žalobca zastáva názor, že ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy. Uvedené znamená, že takéto plnenie je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa (Žalobcu) za poskytnutie predmetného úveru. S poskytnutím úveru bol teda späť aj nárok Žalobcu na zmluvné úroky, pričom Žalovaný si bol tohto nároku vedomý a svojím podpisom Zmluvy sa tieto zmluvné úroky zaviazal uhrádzať. Znenie § 503 ods. 3 ObZ upravuje obdobie za ktoré má veriteľ nárok na zmluvný úrok. Už z jazykového výkladu je zrejmé, že veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru. Zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. V prípade ak by veriteľ úver nezospatalnil, dlžník by bol povinný platiť zmluvné úroky. Ak teda je dlžník povinný platiť zmluvné

úroky v prípade ak platí úver v splátkach, odporuje logickému výkladu aby bol od toho oslobodený v prípade oprávnenej zmeny termínu splatnosti. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. V zmysle vyššie uvedeného s ohľadom na bod 6.4 Obchodných podmienok: „V prípade, ak sa stane úver predčasne splatným, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“ Je nepochybné, že úročenie úveru zmluvnou úrokovou sadzbou od jeho poskytnutia až do úplného splatenia bolo úmyslom Žalobcu a Žalovanému musel byť tento zámer vzhľadom formuláciu jasný. S obchodnými podmienkami úveru sa Žalovaný oboznámil a vyjadril s nimi súhlas, čo potvrdil svojím podpisom na Zmluve. Tento záver konštatoval vo svojom rozhodnutí aj Najvyšší súd ČR Rozsudkom 32Cdo 3830/2014. Vzhľadom na fakt, že k vráteniu celej poskytnutej istiny doposiaľ nedošlo, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku Žalovaného, v zmysle ktorého je povinný naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. Možno teda zhrnúť, že v prípade zmluvného úroku ide de facto o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, pričom v uvedenom prípade k vráteniu plnej výšky úveru zo strany Žalovaného doposiaľ nedošlo, na základe čoho je Žalobca naďalej oprávnený aj na zaplatenie tejto položky.

6. Žalobca taktiež nesúhlasí s tvrdením súdu, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa. Keďže oba typy úrokov sú diametrálne odlišným právnym inštitútom a sledujú iný cieľ, nemôže ísť o dvojité sankcionovanie žalovaného. Zároveň týmto žalobca dáva súdu do pozornosti ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania, pokiaľ nie je zo zákona daná povinnosť platiť poplatok z omeškania. Dlžníkovi, ktorý sa ocitne v omeškaní, tak pribúda ďalšia platobná povinnosť popri už existujúcom peňažnom dlhu. Peňažný záväzkový právny vzťah môže byť chápaný ako hlavný alebo vedľajší. Hlavným záväzkovým právnym vzťahom je peňažný záväzkový právny vzťah vtedy, ak jeho kauza smeruje priamo k zaplateniu, resp. k získaniu určitej sumy peňazí. Vedľajším a akcesorickým peňažným záväzkovým právnym vzťahom je záväzkový právny vzťah úrokový, ktorý vzniká iba vtedy, ak medzi účastníkmi existuje peňažný záväzkový právny vzťah hlavný. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku. Napriek judikovanému právu v oblasti zmluvného úroku a jeho uplatňovania po zosplatnení úveru v rozhodnutiach Ústavného súdu IV 476/2012 a Najvyššieho súdu 4 Obo 143/1998, nie je na pôdach okresných súdov ustálená súdna prax v ich uplatňovaní, poukazujúc napr. na Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn.: 41Co/13/2018 zo dňa 16.08.2018, Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 11Co/22/2018 zo dňa 28.06.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.: 43Co/1/2018 zo dňa 25.01.2018. Rovnako tak poukazuje aj na odlišné stanovisko sudcu a zároveň podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky, JUDr. Milana Lalíka, ktoré preukazujú správnosť argumentácie žalobcu.

7. Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

8. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 C.s.p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, v dôsledku čoho je

namieste rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

10. Vzhľadom na to, že žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu zamietnutia nároku v druhom odseku výroku, vo zvyšnej vyhovujúcej časti v prvom odseku výroku rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a nestal sa predmetom odvolacieho prieskumu.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i v prevažnej miere správne právne posúdil.

12. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v prevažnej miere zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. odkazuje na prevažne správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie Zmluvou o úvere dobrá pôžička č. 1469790042, OP, VOP, Sadzobníkom poplatkov účinným od 1.2.2014, výzvou na úhradu dlžnej sumy zo dňa 2.6.2015 spolu s poštovým podacím hárkom, výzvou zo dňa 18.6.2015 spolu s doručenkou, listinou „Aktuálny stav úveru k 28.2.2018“, zmluvou o postúpení pohľadávok. Na základe zmluvy citovanej vyššie poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému úver vo výške 3.500 € s dohodnutým riadnym úrokom vo výške 25,12 % ročne. Poskytnutý úver sa žalovaný zaviazal splatiť v 54 mesačných splátkach po 115 €, splatných vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca. Splatnosť prvej splátky bola do 25.10.2014 a poslednej splátky do 25.3.2019. RPMN bolo určené vo výške 28,23%, priemerná hodnota RPMN vo výške 18,01 %, celková čiastka úveru bola v sume 5.846,17 €. Žalovaný nespĺcal poskytnutý úver riadne a včas, predchodca žalobcu ho vyzval listom zo dňa 2.6.2015 na zaplatenie dlhu, v ktorom ho upozornil, že ak nepríde k úhrade dlhu, môže banka pristúpiť k zosplatneniu úveru a napokon listom zo dňa 18.6.2015 úver zosplatnil ku dňu 18.6.2015. Ku dňu 18.6.2015 bol dlh na úvere a to istina v sume 3.500 €, úrok 663,72 €, poplatky za upomienky v sume 39,51 € a poisťné v sume 15 €. Žalobca uzatvoril vec na žalobu až ku dňu 28.2.2018. Ku dňu 28.2.2018 predstavoval dlh na danom úvere nezaplatenú istinu v sume 3.500 €, vyčíslený riadny úrok (25,12 % ročne) v sume 3.516,16 €. Okrem toho si predchodca žalobcu uplatnil aj riadny úrok vo výške 25,12 % ročne zo sumy 3.500 € od 1.3.2018 do zaplatenia a aj úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.500 € od 1.3.2018 do zaplatenia.

14. Podstatnou spornou otázkou zostalo, aký má vplyv zosplatnenie úveru na ďalšie úročenie, t. j. či má veriteľ nárok na zmluvne dohodnuté úroky z úveru aj po zosplatnení, alebo po takomto zosplatnení má nárok len na zákonné úroky z omeškania.

15. Pre jednoznačné určenie plnení, ktoré má veriteľ právo od dlžníka požadovať, je potrebné jasne rozlíšiť úrok zmluvný od úroku z omeškania, a to najmä z časového hľadiska. Zmluvný úrok je plnenie, ktoré má akcesorickú povahu. Je teda spojené s istinou úveru a od jej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok. Veriteľ sa môže rozhodnúť, či bude úrok z poskytnutého úveru požadovať. Zmluvný úrok je vlastne odmena veriteľa za to, že poskytol finančné prostriedky dlžníkovi. Veriteľovi, ktorý poskytne dlžníkovi úver, popri nároku na vrátenie poskytnutej sumy úveru vzniká aj právo na zmluvné úroky, teda na akúsi odmenu za to, že svoje finančné zdroje poskytol inému, za podmienok a vo výške, ktoré si dohodnú v zmluve.

16. Oproti zmluvným úrokom je úrok z omeškania odlišným inštitútom definovaným v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o omeškание s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Dlžník sa dostane do omeškania so splatením dlhu, ten sa stane splatným a následne nastupuje právo veriteľa požadovať úrok z omeškania a prípadne aj zmluvnú pokutu.

17. Odpoveď na otázku, či možno zmluvné úroky požadovať aj po splatnosti úveru, spočíva primárne v posúdení, či je potrebné ustanovenie § 517 ods. 2 OZ považovať za kogentné (bez možnosti sa od neho odchýliť) alebo plne dispozitívne (dá sa od jeho znenia odchýliť). Kogentný výklad znamená, že ak je dlžník v omeškaní, môže veriteľ požadovať iba samotné plnenie dlžnej istiny a následne úrok z omeškania, ktorý je pre spotrebiteľské úverové vzťahy limitovaný (na rozdiel od úpravy podľa Obchodného zákonníka, podľa ktorej sa strany môžu dohodnúť na výške úroku a táto nie je pre obchodnoprávne vzťahy limitovaná).

18. Je nesporným, že za úver možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta).

19. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a ide o nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok.

20. Podľa názoru vyslovenom i v rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014) iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľom. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde dlžník by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi - spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

21. Odvolací súd si je vedomý, že súdna prax v otázke nároku na úroky z úveru za čas po jeho predčasnem zosplatnení nie je jednotná, o čom svedčia i žalobcom v odvolaní poukázané rozhodnutia krajských súdov, avšak v tejto otázke sa odvolací súd prikláňa k názoru, že veriteľovi patria úroky z úveru len na čas do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V danom prípade si strany v zmluve dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru bola v zmluve dohodnutá, žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru skôr. Je nesporné, že úverový vzťah spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru si pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevrátil, prichádzajú do úvahy za

obdobie od splatnosti úveru úroky z omeškania. Odvolací súd sa pritom opiera o judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod odkloniť sa v danom prípade. Závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí pod č. R 59/1998 (sp. zn. 4Cdo/143/98), boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove č. k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012, keď uviedol, že k záveru súdov, že „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru“, Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

22. Ústavný súd sa teda v tomto svojom rozhodnutí vyjadril aj k meritu odvolania. Aj odvolací súd zastáva názor, že ak spotrebiteľ po zosplatnení už nemá právny titul peňažné prostriedky veriteľa užívať, niet dôvodu, aby veriteľ inkasoval úroky náležiacie mu pri oprávnenej držbe finančných prostriedkov spotrebiteľom, náležia mu ale úroky z omeškania. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

23. K uvedenému odvolací súd uvádza, že na podporu právneho názoru vysloveného súdom prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje, existuje množstvo rozhodnutí s vyslovením rovnakého právneho názoru o neopodstatnenosti nároku na úroky aj za obdobie po splatnosti pohľadávky, napr. rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/16/2018 z 12.4.2018, sp. zn. 15Co/193/2018 z 7.11.2018, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/70/2018 z 25.10.2018, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/221/2016 z 28.11.2017, sp. zn. 24Co/99/2017 z 27.3.2018, sp. zn. 17Co/110/2018 z 8.11.2018, Krajského súd v Trnave sp. zn. 10Co/403/2016 z 27.3.2018, sp. zn. 24Co/189/2018 z 6.3.2019 atď.. Aj keď judikatúra nie je formálnym prameňom práva, súdy majú povinnosť v záujme právnej istoty rozhodovať o rovnakých veciach rovnako. Pokiaľ ani žalobca v odvolaní neuviedol žiadne iné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR s odlišnými právnymi závermi, nebolo možné jeho odvolaniu vyhovieť.

24. Žiada sa dodať, že pri poskytnutí úveru si zmluvné strany dojednávajú ako úroky, tak i lehotu na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov. Zákon teda umožňuje veriteľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku prirodzene sledujú úroky dohodnutú dobu poskytnutia peňažných prostriedkov, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru (po ukončení zmluvného úverového vzťahu) úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je po splatnosti splatený, zákon priznáva veriteľovi za zadržovanie jeho peňažných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa má za následok absenciu požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba (pretože tieto sú už splatné) a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy by bol dlžník vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli

účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby ku zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Navyše by tak došlo k hrubej nadváhe veriteľa, ak by bol tento nečinný pri vymáhaní svojej pohľadávky a odplatné úroky by si nárokoval aj pri svojej potenciálnej nečinnosti. Takéto správanie veriteľa nemôže byť podporované a nemôže požívať právnu ochranu.

25. Na doplnenie odvolací súd ešte uvádza, že veriteľ poskytuje dlžníkovi v podstate dve výhody, keď prvou je možnosť dlžníka použiť cudzí kapitál často väčšieho objemu v porovnaní s jeho aktuálnymi vlastnými finančnými možnosťami a druhou je možnosť vrátiť požičaný kapitál až po uplynutí určitej doby, počas ktorej veriteľ nie je oprávnený kapitál požadovať späť. Pokiaľ ide o zosplatnenie, ako už bolo uvedené, ide o dôsledok protiprávneho správania sa dlžníka, teda reakciu veriteľa na neplatenie splátok istiny spolu s úrokmi. Formálne zosplatnením dochádza k posunu splatnosti pohľadávky. Týmto spôsobom dlžník stráca vyššie uvedené výhody, predovšetkým vrátiť požičané peňažné prostriedky v splátkach. Z hľadiska výhodnosti alebo nevýhodnosti postavenia spotrebiteľa, ako aj postavenia veriteľa, sa žiada doplniť, že veriteľ poskytuje peňažné prostriedky s určitým obchodným zámerom a obchodnou politikou, kedy na základe aj ponuky a dopytu poskytuje peňažné prostriedky s predpokladom čo najvyššieho zisku, z tohto dôvodu poskytuje úver s dobou návratnosti v určitej lehote, pričom ako odplatu dojednáva úroky v určitej výške. Výška týchto úrokov súvisí s tým, za akých okolností podmienok je veriteľ ochotný peňažné prostriedky požičať, resp. stratiť dispozíciu s nimi aj za rizika, či ich predpokladaná ziskovosť bude v zmysle obchodnej politiky veriteľa. Veriteľ v takomto prípade získava väčší objem peňazí, ktoré aktuálne môže použiť s tým, že predpokladá, že v určitom časovom horizonte tieto bude schopný vrátiť. Pokiaľ nastane situácia, že dlžník peňažné prostriedky nie je schopný vrátiť, teda plniť v súlade so svojím záväzkom, veriteľ nemusí pristúpiť k zosplatneniu úveru, pričom nezanikne ani nárok veriteľa počas tohto obdobia na úrok ako odplatu (v takomto prípade nevzniká nárok na úroky z omeškania z celej sumy).

26. Taktiež pokiaľ žalobca argumentuje, že úroky predstavujú cenu finančných prostriedkov, ktoré žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi, odvolací súd poznamenáva, že tento názor nijako nespochybňuje a úroky predstavujú vopred dojednanú odplatu za užívanie istiny. Odvolací súd poznamenáva, že banka ako veriteľ počas procesu kontraktácie určuje svoje úverové podmienky, v rámci ktorých stanovuje aj odplatu za poskytnutie úveru za isté dohodnuté úverové obdobie a od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úver si stanovuje za dané ohraničené úverové obdobie, na ktoré sa úverový vzťah uzatvára. Preto práve cena za úver za úverové obdobie do splatnosti úveru je pojmovo jednoznačne odlišiteľná od sankcií za omeškanie s plnením dlhu voči veriteľovi. Pokiaľ sa žalobca dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav, že veriteľ (banka) a dlžník (spotrebiteľ) budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, odvolací súd poznamenáva, že bol to práve veriteľ, ktorý svojim jednostranným právnym úkonom spôsobil zmenu zmluvne dojednaných podmienok a zmenu záväzku, ktorá bola vyvolaná omeškaním spotrebiteľa a viedla k predčasnemu zosplatneniu úveru zo strany veriteľa. K predčasnemu zosplatneniu úveru spotrebiteľa došlo teda výlučne konaním veriteľa a bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou v obsahu záväzku určil aj nový režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresným právnym úkonom. Úroky preto predstavujú cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto voľne nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrývajú veriteľovi práve úroky splácané spolu s istinou v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Pri vyvolaní stavu predčasnosti splatenia úveru tak vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane úrokov kapitalizovaných podľa splatenia úveru. Pokiaľ teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul zadržiavať peňažné prostriedky u seba a tieto naďalej legitímne užívať, nie je potom ani dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietnutej časti v druhom odseku výroku a v závislom výroku o náhrade trov konania v treťom odseku výroku, odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutom, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

28. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 396 ods. 1 C.s.p. žalovanému ako úspešnej strane sporu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, odvolací súd však vychádzal z toho, že žalovanému v odvolacom konaní žiadne trov nevznikli, keď sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril, ani si

náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto bolo dôvodné žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznať.

29. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).